

زندگینامہ

(۱)

حضرت خدیجہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

زندگینامه حضرت خدیجه (س)

نویسنده:

جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم

ناشر چاپی:

مجله حوزه

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	زندگینامه حضرت خدیجه (س)
۶	مشخصات کتاب
۶	زندگینامه
۶	فرزندان خدیجه
۶	خدیجه در دوران جاهلیت
۶	نخستین بانوی مسلمان
۷	خصوصیات حضرت خدیجه (س)
۷	خدمات حضرت خدیجه به اسلام
۸	آخرین مال
۸	منزلت حضرت خدیجه نزد پیامبر (ص)
۸	سخنان دانشمندان درباره خدیجه
۹	مقام خدیجه در بهشت
۹	وصیت حضرت خدیجه
۹	وفات خدیجه (س)
۱۰	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

زندگینامه حضرت خدیجه (س)

مشخصات کتاب

مؤلف: جمعی از پژوهشگران حوزه علمیه قم

ناشر: مجله حوزه

زندگینامه

پدر او خُوَیلِد بن اسد و مادر او فاطمه دختر زائده است. تولد حضرت خدیجه علیها السلام سال ۶۸ پیش از هجرت است. ازدواج مبارک خدیجه با وجود مبارک و نازنین حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم هنگامی بود که ۲۵ سال از عمر شریف پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و چهل سال از عمر حضرت خدیجه علیها السلام می گذشت. او از لحاظ نسب از همه زنان پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم به پیغمبر نزدیک تر است. او در ماه رمضان سال دهم بعثت و اندکی پس از وفات حضرت ابوطالب درگذشت. پیغمبر او را در «حجون» دفن کرد و خود او را در قبر گذاشت.

فرزندان خدیجه

در تعداد فرزندان حضرت خدیجه، میان مورخان اختلاف است. به گفته مشهور: ثمره ازدواج رسول خدا و خدیجه، شش فرزند بود. ۱- هاشم. ۲- عبدالله. به این دو «طاهر» و «طیب می گفتند». ۳- رقیه. ۴- زینب. ۵- ام کلثوم. ۶- فاطمه. رقیه بزرگترین دخترانش بود و زینب، ام کلثوم و فاطمه به ترتیب پس از رقیه قرار داشتند. پسران خدیجه پیش از بعثت پیامبر (ص)، بدرود زندگی گفتند. ولی دخترانش، نبوت پیامبر (ص) را درک کردند. گروهی از محققان معتقدند: قاسم و همه دختران رسول خدا (ص) پس از بعثت به دنیا آمدند و چندروز پس از پیامبر خدا (ص) به مدینه هجرت کردند.

خدیجه در دوران جاهلیت

حضرت خدیجه علیها السلام در دوران جوانی با تشکیل کاروانهای تجاری به کسب درآمد پرداخت. وی با مدیریت و درایتی قوی و به دور از رسم تاجران زمانه که رباخواری را از اصول ثروت اندوزی قرار داده بودند، به تجارت روی آورده بود. تاریخ نگاران، بارها از او با عنوانهایی همچون «بانوی دوراندیش و خردمند» یا «بانوی عاقل» یاد کرده اند. حضرت خدیجه علیها السلام یکی از ثروتمندترین مکه بود، ولی هرگز از یاری فقیران روی برنگرداند و خانه اش همواره کعبه آمال مردم بینوا و پناه گاه نیازمندان بود. کرم، سخاوت، دوراندیشی، درایت، عفت و پاک دامنی، از وی بانویی پرهیزکار و مورد احترام ساخته بود. لقب «بانوی بانوان قریش» که در آن زمان به وی داده شد، نشان دهنده جایگاه او در میان مردم است.

نخستین بانوی مسلمان

حضرت خدیجه علیها السلام نخستین زنی بود که به پیامبری حضرت محمد صلی الله علیه و آله ایمان آورد و اولین بانویی بود که همراه امام علی علیه السلام با پیامبر به نماز ایستاد و پیشانی بندگی بر خاک سایید. تاریخ نویسان از یکی از همسران پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله نقل کرده اند که می گفت: من همواره از علاقه پیامبر به خدیجه در شگفت بودم؛ چرا که حضرت بسیار از او یاد

می‌کرد و اگر گوسفندی می‌کشت، به سراغ دوستان خدیجه می‌رفت و سهمی برای آنها می‌فرستاد. روزی رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله در حالی که خانه را ترک می‌کرد، نام خدیجه را بر زبان آورد و از او تعریف کرد. کار به جایی رسید که صبر خویش را از دست دادم و با کمال جرئت گفتم: «وی پیرزنی بیش نبود و خدا بهتر از او را نصیب شما کرده است!» گفتار من چنان رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله را متأثر ساخت که آثار خشم و غضب در چهره ایشان ظاهر شد. در این هنگام رو به من کرد و فرمود: «ابدا چنین نیست!... هرگز همسری بهتر از او نصیب من نشده است. خدیجه هنگامی به من ایمان آورد که همه مردم در کفر و شرک به سر می‌بردند. او ثروت خود را در سخت‌ترین لحظات در اختیار من گذاشت. خدا از او فرزندان نصیب کرد که به دیگر همسرانم نداد.»

خصوصیات حضرت خدیجه (س)

خدیجه از بزرگترین بانوان اسلام به شمار می‌رود. او اولین زنی بود که به اسلام گروید؛ چنان که علی بن ابی‌طالب (ع) اولین مردی بود که اسلام آورد. اولین زنی که نماز خواند، خدیجه بود. او انسانی روشن بین و دور اندیش بود. با گذشت، علاقه‌مند به معنویات، وزین و با وقار، معتقد به حق و حقیقت و متمایل به اخبار آسمانی بود. همین شرافت برای او بس که همسر رسول خدا (ص) بود و گسترش اسلام به کمک مال و ثروت او تحقق یافت. خدیجه از کتب آسمانی آگاهی داشت و علاوه بر کثرت اموال و املاک، او را «ملکه بطحاء» می‌گفتند. از نظر عقل و زیرکی نیز برتری فوق‌العاده‌ای داشت و مهمتر اینکه حتی قبل از اسلام وی را «طاهره» و «مبارکه» و «سیده زنان» می‌خواندند. جالب این است که از کسانی بود که انتظار ظهور پیامبر اکرم (ص) می‌کشید و همیشه از ورقه بن نوفل و دیگر علما جوایب نشانه‌های نبوت می‌شد. اشعار فصیح و پر معنای وی در شان پیامبر اکرم (ص) از علم و ادب و کمال و محبت او به آن بزرگوار حکایت می‌کند. نمونه‌ای از اشعار خدیجه در باره پیامبر اکرم (ص) چنین است: فلوانی امسیت فی کل نعمه و دامت لی الدنيا و تملک الاکاسره فما سويت عندی جناح بعوضه اذا لم یکن عینی لعینک ناظره اگر تمام نعمتهای دنیا از آن من باشد و ملک و مملکت کسراها و پادشاهان را داشته باشم، در نظرم هیچ ارزش ندارد زمانی که چشم به چشم تو نیافتند. دیگر خصوصیت خدیجه این است که او دارای شم اقتصادی و روح بازرگانی بود و آوازه شهرتش در این امر به شام هم رسیده بود. البته سجایای اخلاقی حضرت خدیجه چنان زیاد است که قلم از بیان آن ناتوان است. پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «افضل نساء اهل الجنه خدیجه بنت خویلد و فاطمه بنت محمد و مریم بنت عمران و آسیه بنت مزاحم». چه می‌توان گفت در شان کسی که مایه آرامش و تسلاهی خاطر رسول خدا (ص) بود؟! در تاریخ می‌خوانیم: «حضرت محمد (ص) هر وقت از تکذیب قریش و اذیت‌های ایشان محزون و آزرده می‌شدند، هیچ چیز آن حضرت را مسرور نمی‌کرد مگر یاد خدیجه؛ و هرگاه خدیجه را می‌دید مسرور می‌شد» ذهبی می‌گوید: مناقب و فضایل خدیجه بسیار است؛ او از جمله زنان کامل، عاقل، والا، پای‌بند به دیانت و عفیف و کریم و از اهل بهشت بود. پیامبر اکرم (ص) کرارا او را مدح و ثنا می‌گفت و بر سایر امهات مومنین ترجیح می‌داد و از او بسیار تجلیل می‌کرد. به حدی که عایشه می‌گفت: بر هیچ یک از زنان پیامبر (ص) به اندازه خدیجه رشک نورزیدم و این بدان سبب بود که پیامبر (ص) بسیار او را یاد کرد.

خدمات حضرت خدیجه به اسلام

حضرت خدیجه علیهاالسلام در ۲۴ سال زندگی مشترک با پیامبر گرامی اسلام، خدمات بسیاری برای آن بزرگوار و دین اسلام انجام داد. حمایت‌های مالی، روحی، عاطفی از حضرت محمد صلی‌الله‌علیه‌وآله، تصدیق و تأیید پیامبر در روزگاری که هیچ کس تأییدش نمی‌کرد و یاری ایشان در برابر آزار مشرکان، گوشه‌هایی از این خدمات ارزشمند است. حضرت خدیجه علیهاالسلام پس

از ازدواج با پیامبر، دارایی‌اش را به ایشان بخشید تا آن را هرگونه می‌خواهد مصرف کند. رسول گرامی اسلام در این زمینه می‌فرماید: «هیچ ثروتی به اندازه ثروت خدیجه علیهاالسلام برای من سودمند نبود». حضرت خدیجه علیهاالسلام، این بانوی بزرگوار نه تنها از عمق جان به رسالت پیامبر ایمان آورد، بلکه او را در برابر سختی‌ها و تکذیب مشرکان و بدخواهان یاری داد. تا زنده بود، اجازه نداد آزار و شکنجه مشرکان بر رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌سخت آید. هنگامی که رسول الله صلی‌الله‌علیه‌وآله با باری از مصیبت و اندوه به خانه می‌آمد، خدیجه او را دل‌داری می‌داد و نگرانی را از ذهن و خاطرش می‌زدود.

آخرین مال

اموال حضرت خدیجه علیهاالسلام به عنوان ابزاری مناسب از همان ابتدا در خدمت اسلام و پیشرفت آن قرار گرفت. جالب این که آخرین بخش از دارایی خدیجه توسط امیر مؤمنان در سفر هجرت به مدینه صرف شد. پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله سه شبانه روز در غار ثور ماند، امیر مؤمنان نیز شبانه خود را به غار رساند و آذوقه و لوازم سفر را آورد. در آنجا حضرت به علی علیه‌السلام فرمود: «امانت‌های زیادی نزد من است، به بالای ابطح (تپه‌ای در مکه) برو و صبح و شب با صدای بلند بگو: هر کسی نزد محمد امانت و یا ودیعه‌ای دارد بیاید و تحویل بگیرد. یا علی! بعد از این با هیچ حادثه‌ای ناگوار مواجه نخواهی شد تا این که نزد من بررسی. امانت‌های مردم را آشکارا تحویل بده. ای علی! تو را سرپرست دخترم فاطمه قرار دادم و خدا را مراقب شما. از آخرین باقی‌مانده اموال خدیجه برای خود و فاطمه و هر کس از بنی هاشم که قصد همراهی با شما را دارد، شتر و زاد و توشه بخر و بعد از رد امانت‌ها، دیگر درنگ نکن...». ابو عبیده (نوه عمار یاسر) می‌گوید: «فرزند ابی رافع این مطالب را به نقل از پدرش گفت. من پرسیدم: مگر رسول خدا مال و ثروتی قابل توجه داشت که دو شتر برای سفر خودش خرید و به امیر مؤمنان هم سفارش کرد زاد و توشه دیگر مهاجران را تهیه کند؟ ابی رافع پاسخ داد: پدرم گفت: پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله فرمود: هیچ مال و ثروتی برای من سودمندتر از اموال خدیجه نبود. ابی رافع افزود: پدرم گفت: از آخرین موارد مصرف اموال خدیجه خرید زاد و توشه برای مسلمانان مستضعف بود که قصد داشتند به مدینه هجرت کنند. سفر اکثر مسلمانان با اموال خدیجه ممکن شد. آخرین آن‌ها هم قافله‌ای بود که امیر المؤمنین آن را سرپرستی کرد.

منزلت حضرت خدیجه نزد پیامبر (ص)

پیامبر پس از خدیجه تا آخر عمر خدیجه را فراموش نکرد و هر از چند گاهی از او تقدیر و تمجید می‌کرد. عایشه گفته است: «رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم از خانه بیرون نمی‌رفت مگر این که به نوعی از خدیجه یاد می‌کرد و از وی به نیکی ستایش می‌نمود. روزی او را به یاد آورد. رشک و حسد وجودم را فرا گرفت. گفتم آیا او بیش از یک پیرزن بود؟ خداوند زن بهتری به تو عطا فرموده است. پیغمبر خشمگین شد. آن گاه فرمود: سوگند به خدا، پروردگار بهتر از او را به من نداد. او به من ایمان آورد در هنگامی که مردمان به من کفر می‌ورزیدند. و از او به من فرزندان عطا کرد در حالی که مرا از فرزندان دیگر زنان محروم نمود». عایشه گفت: «با خود گفتم دیگر هرگز خدیجه را به بدی یاد نخواهم کرد».

سخنان دانشمندان درباره خدیجه

زبیر بن بکار گفته است: خدیجه، در عصر جاهلیت «طاهره» خوانده می‌شد. هشام بن محمد: رسول خدا خدیجه را دوست داشت و به او احترام می‌گذازد و در بعضی کارها با او مشورت می‌کرد. او وزیر صدق و راستی بود و نخستین زنی است که به پیامبر ایمان آورد و پیامبر تا وقتی که خدیجه زنده بود، هرگز همسر دیگری برنگزید. تمام فرزندانش بجز ابراهیم از خدیجه بودند. رسول خدا

صلی الله علیه و آله وسلم فرموده است: سمیه قزاعه گفته است: تاریخ در مقابل عظمت حضرت خدیجه سر فرود می آورد و در برابرش متواضعانه و دست بسته می ایستد.

مقام خدیجه در بهشت

از فضیلت های حضرت خدیجه علیها السلام، مقامی است در بهشت که از سوی خداوند به ایشان وعده داده شده است. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله نیز بارها این مسئله را به خدیجه بشارت می داد و می فرمود: «در بهشت، خانه ای داری که در آن رنج و سختی نمی بینی.» امام صادق علیه السلام نیز می فرماید: هنگامی که خدیجه وفات یافت، فاطمه خردسال بی تاب می کرد و گرد پدرش می گشت و سراغ مادر را از او می گرفت. پیامبر از این حالت دخت کوچکش بیشتر محزون می شد و دنبال راهی بود تا او را آرام کند. فاطمه همچنان بی تاب می کرد تا اینکه جبرئیل بر پیامبر نازل شد و فرمود: «به فاطمه سلام برسان و بگو مادرت در بهشت خانه ای کنار آسیه، همسر فرعون و مریم، دختر عمران نشسته است.» هنگامی که فاطمه این سخن را شنید، آرام گرفت و دیگر بی تابی نکرد.

وصیت حضرت خدیجه

حضرت خدیجه (س) سه سال قبل از هجرت بیمار شد. پیغمبر (ص) به عیادت وی رفت و فرمود: ای خدیجه، «اما علمت ان الله قد زوجنی معک فی الجنه؟ آیا می دانی که خداوند تو را در بهشت نیز همسر م ساخته است؟! آنگاه از خدیجه دل جوئی و تفقد کرد و او را وعده بهشت داد و درجات عالی بهشت را به شکرانه خدمات او توصیف فرمود. چون بیماری خدیجه شدت یافت، عرض کرد: یا رسول الله! چند وصیت دارم: من در حق تو کوتاهی کردم، مرا عفو کن. پیامبر (ص) فرمود: هرگز از تو تقصیری ندیدم و نهایت تلاش خود را به کار بردی. در خانه ام بسیار خسته شدی و اموال را در راه خدا مصرف کردی. عرض کرد: یا رسول الله! وصیت دوم من این است که مواظب این دختر باشید. و به فاطمه زهرا (س) اشاره کرد. چون او بعد از من یتیم و غریب خواهد شد. پس مبادا کسی از زنان قریش به او آزار برساند. مبادا کسی به صورتش سیلی بزند. مبادا کسی بر او فریاد بکشد. مبادا کسی با او برخورد غیر ملائیم و زننده ای داشته باشد. اما وصیت سوم را شرم می کنم برایت بگویم. آن را به فاطمه عرض می کنم تا او برایت بازگو کند. سپس فاطمه را فراخواند و به وی فرمود: «نور چشمم! به پدرت رسول الله بگو: مادرم می گوید: من از قبر در هراسم؛ از تو می خواهم مرا در لباسی که هنگام نزول وحی به تن داشتی، کفن کنی.» پس فاطمه زهرا (س) از اتاق بیرون آمد و مطلب را به پیامبر (ص) عرض کرد. پیامبر اکرم (ص) آن پیراهن را برای خدیجه فرستاد و او بسیار خوشحال شد. هنگام وفات حضرت خدیجه، پیامبر اکرم (ص) غسل و کفن وی را به عهده گرفت. ناگهان جبرئیل درحالی که کفن از بهشت همراه داشت، نازل شد و عرض کرد: یا رسول الله، خداوند به تو سلام می رساند و می فرماید: «ایشان اموالش را در راه ما صرف کرد و ما سزاوارتریم که کفنش را به عهده بگیریم.»

وفات خدیجه (س)

خدیجه در سن ۶۵ سالگی در ماه رمضان سال دهم بعثت در خارج از شعب ابوطالب جان به جان آفرین تسلیم کرد. پیغمبر خدا (ص) شخصا خدیجه را غسل داد، حنوط کرد و با همان پارچه ای که جبرئیل از طرف خداوند عزوجل برای خدیجه آورده بود، کفن کرد. رسول خدا (ص) شخصا درون قبر رفت، سپس خدیجه را در خاک نهاد و آنگاه سنگ لحد را در جای خویش استوار ساخت. او بر خدیجه اشک می ریخت، دعا می کرد و برایش آرزوی می طلبید. آرامگاه خدیجه در گورستان مکه در «حجون واقع

است. رحلت خدیجه برای پیغمبر (ص) مصیبتی بزرگ بود؛ زیرا خدیجه یاور پیغمبر خدا (ص) بود و به احترام او بسیاری به حضرت محمد (ص) احترام می‌گذاشتند و از آزار وی خودداری می‌کردند.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیفزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می‌دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل بیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی

دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

